

Seletuskiri

Põllumajandusministri määruse “Identifitseerimisele kuuluvate põllumajandusloomade liikide loetelu, põllumajandusloomade identifitseerimise ning nende kohta andmete registreerimise viisid ja kord, registreerimistunnistuse väljastamise kord ja veisepassi vorm ning põllumajandusloomade arvestuse pidamise kord¹“ eelnõu juurde

I Sissejuhatus

Põllumajandusministri määruse “Identifitseerimisele kuuluvate põllumajandusloomade liikide loetelu, põllumajandusloomade identifitseerimise ning nende kohta andmete registreerimise viisid ja kord, registreerimistunnistuse väljastamise kord ja veisepassi vorm ning põllumajandusloomade arvestuse pidamise kord” eelnõu on koostatud “Loomatauditõrje seaduse” § 11 lõike 2 alusel.

Eelnõu ja seletuskirja koostas Põllumajandusministeeriumi toidu- ja veterinaarosakonna loomatervise büroo peaspetsialist Kairi Hүүdma (tel 625 6569), juriidilise ekspertiisi eelnõule tegi õigusosakonna peaspetsialist Arvo-Mart Elvisto (tel 625 6151) ning keeleliselt toimetas eelnõu õigusosakonna peaspetsialist Leeni Silk (tel 625 6523).

Riigikogus võeti 9. detsembril 2009. aastal vastu “Loomatauditõrje seaduse ja veterinaarkorralduse seaduse muutmise seaduse” eelnõu, mis peaks jõustuma 1. jaanuaril 2010. aastal ja mille §-s 4 muudetakse loomatauditõrje seaduse § 11 lõikes 2 olevat volitusnormi. Selle tõttu muutub kehtetuks sama sätte alusel kehtestatud põllumajandusministri 5. augusti 2003. a määrus nr 77 “Identifitseerimisele kuuluvate põllumajandusloomade liikide loetelu, nende identifitseerimise ning registreerimise viisid ja kord; registreerimistunnistuse väljastamise kord ja veisepassi vorm ning põllumajandusloomade arvestuse pidamise kord“ (edaspidi *kehtiv määrus*), mille asemel kehtestatakse käesolev määrus.

II Eelnõu sisu

Võrreldes kehtiva määrusega, on nõuded jäänud valdavalt samaks. Parandatud on määruse loogilist ülesehitust ja seetõttu muutub määrus hõlpsamini jälgitavaks. Läbivalt on taotluste vormid asendatud viidetega Põllumajanduse Registrite ja Informatsiooni Ameti (edaspidi *PRIA*) kodulehel avaldatavatele põllumajandusloomade registrile (edaspidi *register*) andmete edastamise näidisvormidele. Selle eesmärgiks on kehtestada andmete edastamise vormidele sisunõuded, jättes vormide kujunduse ja teksti paigutuse *PRIA* kui volitatud töötleja teha. Ainsana jääb määrusega kehtestatuks veisepassi vorm. Muus osas on nõuded jäänud valdavalt samaks.

Paragrahv 1 sisaldab identifitseerimise ja registreerimise üldsätteid, kuhu on võrreldes kehtiva määrusega lisatud viide otsekohalduvale komisjoni määrusele (EÜ) nr 504/2008, millega rakendatakse nõukogu direktiivid 90/426/EEC ja 90/427/EEC hobuslaste identifitseerimise meetoditega seoses (EÜT L 149, 7.06.2008, lk 3–32).

Paragrahvis 2 on võrreldes kehtiva määrusega sõna „märgistamisel“ asemel kasutatud sõna „identifitseerimisele“, kuna identifitseerimine on laiemal tähendusega mõiste, sisaldades nii märgistamist kui ka võimalikku välimuse või kuuluvuse alusel kirjeldamist. Loetellu on tulenevalt eespool viidatud otsekohalduva määruse rakendumisest lisatud hobuslane. Hobuslane võib olla hobune, eesel, muul jne.

Paragrahv 3 kirjeldab üldiselt kitse, lamba, sea ja veise identifitseerimise korda. Loetletud on, kuidas, millal ja millega neid loomi märgistatakse, kes seda teha võib ning kuidas saab loomapidaja kõrvamärgid ja nende paigaldusvahendid. Detailsemad loomaliikide märgistusviiside kirjeldused on järgnevas paragrahvides. Identifitseerimisvahendi eemaldamist, kadumist või loetamatuks muutumist reguleerib § 10.

Paragrahv 4 käsitleb ühiselt lamba ja kitse märgistamise viise, kuna ka Euroopa Liidu õigusruumis käsitletakse neid loomaliike koos.

Paragrahv 5 kirjeldab sea märgistamise viise. Mõistet „karjakood“ enam ei kasutata.

Paragrahv 6 kirjeldab veise märgistamise viise.

Paragrahv 7 kirjeldab põllumajanduslooma, välja arvatud hobuslane, registreerimise ja veisepassi väljastamise korda. Lõike 8 kohaselt peab loomapidaja esitama iga aasta 15. maiks 1. mai seisuga Põllumajanduse Registrite ja Informatsiooni Ametile teatise peetavate mesilasperede arvuga sarnaselt sigadega. Mesilasperede registreerimist kohustav säte on ka põllumajandusministri määruse „Põllumajandusministri 18. detsembri 2002. a määruse nr 88 „Registreerimisele ja teatud juhtudel tunnustamisele kuuluvate loomakasvatushoonete ja -rajatiste ning loomade pidamiseks piiritletud alade loetelu ning nende registreerimise ja tunnustamise kord“ muutmise“ eelnõus ning Vabariigi Valitsuse määruse „Vabariigi Valitsuse 6. juuni 2000. a määruse nr 184 „Põllumajandusloomade registri asutamine“ muutmise“ eelnõus.

Tapmist korraldava isiku ja loomsete jäätmete käitlemist korraldava isiku tegevus andmeedastusel registrile ja loomapidaja andmete muutumisest teavitamine on reguleeritud Vabariigi Valitsuse 6. juuni 2000. a määrusega nr 184 „Põllumajandusloomade registri asutamine“.

Paragrahv 8 täpsustab hobuslaste identifitseerimise ja registreerimise korda. Alates 1. juulist 2009 kehtib komisjoni määrus 504/2008, mis reguleerib hobuste identifitseerimise ja registreerimisega seonduvat. Eelnõuga sätestatakse „Põllumajandusloomade aretuse seaduse“ tähenduses hobuslastega tegeleva aretusühingu (edaspidi *aretusühing*) roll, kui nimetatud komisjoni määruse otsene elluviija, kõigi hobuslaste, nii tõuraamatusse kuuluvate kui mittekuuluvate identifitseeriija ja registreeriija. Hobune loetakse nõuetekohaselt identifitseerituks, kui talle on vasakule poole kukla ja turja vahelisele kaela keskosa turjaväädi alale paigaldatud elektrooniline identifitseerimisvahend e. transponder, väljastatud unikaalset elunumbrit sisaldav pass, andmed on kantud aretusühingu andmebaasi ning kokkulepitud valim neist (komisjoni määruse artikli 21 lõike 1 andmed) on edastatud registrile. Transpondri tellib ja paigaldab veterinaararst, ISO süsteemi Eesti tähise („EE“ või „233“) olemasolu transpondrikoodis on soovituslik. Passiga seotud toimingud teostab aretusühing.

Paragrahv 9 käsitleb Euroopa Liidu liikmesriikidest Eestisse toimetatud või ühendusevälisest riigist imporditud põllumajandusloomade registreerimise korda samal kujul kui kehtivas määruses.

Paragrahv 10 koondab kokku kõik sätted, mis käsitlevad identifitseerimisvahendi eemaldamist, kadumist või loetamatuks muutumist. Eelnõuga ei muudeta hetkel kehtivat toimimisviisi identifitseerimisvahendi eemaldamise, kadumise või loetamatuks muutumise

korral. Lisatud on säte transpondri loetamatuks muutumise kohta, ehkki kvaliteetsed transpondrite tootjad annavad oma toodangule 20 aastase kuni eluaegse garantii.

Paragrahv 11 kirjeldab põllumajandusloomade registreerimistunnistuse väljastamise korda, mis on võrreldes kehtiva määrusega jäänud sisuliselt samaks.

Paragrahv 12 sätestab põllumajandusloomade arvestuse pidamise korra, mida on täiendatud minimaalsete nõuetega hobuslaste andmete kohta loomapidaja arvestusdokumentides. Täiendus on vajalik veterinaarjärelevalve paremaks korraldamiseks.

Paragrahv 13 sisaldab rakendussätet. Võrreldes 1. jaanuarist kehtetuks muutuva määrusega on rakendussättest eemaldatud täiendused enne 10. juulit 2005. aasta sündinud ja märgistatud lammaste ja kitsede ning enne 1. oktoobrit 2000 märgistatud veiste kõrvamärgi kadumise või loetamatuks muutumise korral toimimise kohta, kuna nimetatud täiendused kordavad määruse §-des 4, 6 ja 10 sätestatut.

Paragrahv 14 sisaldab määruse jõustumisnormi, mille kohaselt jõustub määrus 1. jaanuaril 2010. aastal.

III Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõu on kooskõlas järgmiste Euroopa Liidu õigusaktidega:

- 1) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EÜ) nr 1760/2000, veiste identifitseerimise ja registreerimise süsteemi loomise, veiseliha ja veiselihatoodete märgistamise ning nõukogu määruse (EÜ) nr 820/97 kehtetuks tunnistamise kohta (EÜT L 204, 11.08.2000, lk 1–10);
- 2) nõukogu määrusele (EÜ) 21/2004, millega kehtestatakse lammaste ja kitsede identifitseerimise ja registreerimise süsteem ja muudetakse määrust (EÜ) nr 1782/2003 ning direktiive 92/102/EMÜ ja 64/432/EMÜ (ELT L 5, 09.01.2004, lk 8–17);
- 3) komisjoni määrusele (EÜ) nr 504/2008, millega rakendatakse nõukogu direktiivid 90/426/EMÜ ja 90/427/EMÜ hobuslaste identifitseerimise meetoditega seoses (ELT L 149, 07.06.2008, lk 3–32);
- 4) komisjoni määruse (EÜ) nr 911/2004, millega rakendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EÜ) nr 1760/2000 kõrvamärkide, loomapasside ja põllumajandusettevõtete registrite kohta (ELT L 163, 30.04.2004, lk 65–70);
- 5) nõukogu direktiiv 2008/71/EÜ sigade identifitseerimise ja registreerimise kohta (EÜT L 213, 08.08.2008, lk 31–36).

IV Määruse mõjud

Võrreldes 1. jaanuarist 2010 kehtetuks muutuva määrusega, on parandatud määruse loogilist ülesehitust ja seetõttu muutub määrus hõlpsamini jälgitavaks. Läbivalt on taotluste vormid asendatud viidetega PRIA kodulehel avaldatavatele põllumajandusloomade registrile andmete edastamise näidisvormidele. Selle eesmärgiks on kehtestada andmete edastamise vormidele sisunõuded, jättes vormide kujunduse ja teksti paigutuse PRIA kui volitatud töötleja teha. Ainsana jääb määrusega kehtestatuks veisepassi vorm. Eelnõuga sisse viidud muudatused võimaldavad saada täpsema ülevaadet mesindust ja hobuslaste pidamisest, mis aitab kaasa nii loomatervise alase veterinaarjärelevalve paremale korraldamisele nendes valdkondades kui ka tegevusvaldkondade sisemisele arengule. Olles registriandmete kaudu nähtav, paraneb nii hobuslaste kui mesilaste haiguste koordineeritud ennetus- ja tõrjetöö.

V Määruse rakendamiseks vajalikud kulutused

Määruse rakendamine ei too kaasa lisakulutusi riigieelarvest.

VI Määruse jõustumine

Määrus jõustub 1. jaanuaril 2010. aastal koos 9. detsembril Riigikogus kolmandal lugemisel oleva loomatauditõrje seaduse ja veterinaarkorralduse seaduse muutmise seaduse jõustumisega.

VII Eelnõu esitamine arvamuse avaldamiseks

Eelnõu on esitatud arvamuse avaldamiseks Veterinaar- ja Toiduametile ning Põllumajanduse Registrite ja Informatsiooni Ametile. Eelnõu esitatakse kooskõlastamiseks Majandus- ja Kommunikatsiooniministeriumile ja teistele ministeeriumidele.